

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta vagyis az item megoldása jó, illetve a tanuló nem oldotta meg, vagyis az item megoldása nem jó. Az első esetben az item betűjelét kell bekarikáznunk. Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen a javítókulcsban (ez főként az esszéire vonatkozik) megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint a szakirodalommal igazolható jó válasz is pontot ér.

1. a) H
b) H
c) I
d) I
e) I
f) H
g) H
h) H
i) I
j) I
k) H
l) I

12 pont

2. a) Az iszlám vallás jellemzői.
b) A honfoglaló magyarok hitvilágához, a sámánizmushoz kapcsolódnak.
c) A XI-XII. századi „technikai forradalom” vívmányai.
d) Lovagi erények.
e) A husziták követelései.
Az egyes feladatelemek csak akkor megoldottak, ha az aláhúzás és az indoklás is helyes.

5 pont

3. a) Archón aláhúzása, mert az Hellasz ,míg a másik kettő az ókori Róma történetéhez kapcsolódik
b) Foucher de Chartres:Gesta Francorum aláhúzása, mert az a francia nép történetéhez kapcsolódik vagy mert a két másik kettő az angol rendiség kialakulásának fontos dokumentuma
c) Nemzetségszűk aláhúzása, mert a másik kettő a kettős fejedelemségre jellemző tisztség
d) II. Ottokár aláhúzása, mert a másik kettő (az investitúraharcban szereplő) pápa
e) Gellért aláhúzása, mert András, Béla Vazul fiai / Gellért csanádi püspök / Imre herceg nevelője
Az egyes feladatelemek csak akkor megoldottak, ha az aláhúzás és az indoklás is helyes.

5 pont

- 4.A a) 1222.
b) oklevél
c) II. András
d) vármegyéket
e) idegenek
f) egy
g) székesfehérvári

- 4.B h) A nádor, bán, az udvarbírákon kívül senki nem viselhet két méltóságot
i) A nádor legfőbb bírói jogkörét kapott
j) Ellenállási záradék(lus resistendi)
*Válaszként elfogadható: Biztosítja a szervisek személyes szabadságát, birtokaiknak védelmét (1), öröklési szabadságukat, adómentességüket (1) Az országon kívülre nem kötelesek a királlyal hadra kelni (1)
L! Bertényi Iván: Szent István és öröksége. Vince Kiadó, p. 58-60.
Minden jó megoldás egy feladatelemet, s egy pontot ér. Maximum 10 pont adható.*

10 pont

5. a) A Vata-féle pogánylázadás Magyarországon aláhúzása
b) Az investitúra háborúban a pápaság és császárság megegyezése aláhúzása
c) I. András visszaverte a német támadásokat (Vértes hegység, Pozsony) aláhúzása

3 pont

3 pont

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY – iskolai forduló - 10. évfolyam

12. a-p) „Istvánnak, aki Koppány legyőzésétől kezdve mind nagyobb lélekszámú nép felett uralkodott, a harcokkal, az elkerülhetetlen rombolással párhuzamosan építkeznie is kellett. A küzdelmek nem holmi presztízssokokból folytak, nem öncélú hadi vállalkozások voltak, hanem azért vívták őket, hogy az István által elképzelt és sok vonatkozásban német mintákhoz igazodó új rendszer kárpát-medencei méreteiben kiépüljön. Istvánnak néhány évtized alatt óriási feladatokat kellett elvégeznie.”¹ A koronázással **főpapi jogokat** is szerzett és arra is jogot nyert, hogy püspökségeket alapítson. (1) 10 egyházmegyét hozott létre. (1) Két érsekséget: az esztergomi és a kalocsait. (1) A püspökségek: veszprémi, váci, győri, egri, pécsi, csanádi, bihari, gyulafehérvári. (1) Az egyház vezetője az esztergomi prímás érsek. (1) A tized törvénye az egyház ellátását szolgálta. (1) Az egyházszervezésben kiemelt helyet kapott Pannonhalma bencés apátsága. (1) Nyitra mellett Zoboron, Pécsváradon kolostort, Zalaváron apátságot alapítottak. (1) Az első apácakolostor a Veszprém-völgyben épült meg. (1)
- Kiépítette a **királyi vármegyerendszert** is. A megyék határait a (föld)várak, az egyházmegyék és a törzsi területek szabták meg. (1) A vár parancsnoka a várispán (comes) volt. (1) A várjobbágyok alkották a várkatonaság tiszti rétegét. (1) Feladatuk volt a vár védelme és a várhoz tartozó nép igazgatása. (1) Minden várhoz szolgálonép is tartozott, akik az elszórtan fekvő várbirtokon gazdálkodtak. (1)
- A vármegye területi alapon szerveződő közigazgatási egység volt. (1) Azoknak a váraknak, amelyekhez megye is tartozott, a megyésispán állt az élén (Ebben az esetben a várispán, megyésispán uaz a személy volt. (1)
- A vármegyeszervezet mellett István egységes udvarház-szervezetet is kiépített, melynek a feladata az országot járó uralkodóknak és kíséretének ellátása volt. (1)
- Az **államszervezet** legfelső szintjén működő tisztségviselőket az uralkodó körül személyes szolgálatot teljesítő népek vezetőiből toborozták. Az udvar vezetője a nádor (ispán) vagy palatinus. (1) Az uralkodó után ő a legszélesebb közigazgatási jogkörrel felruházott méltóság. (1) A legfőbb udvari méltóságok a főpapokkal együtt a királyi tanácsban töltötték be fontos szerepet. (1)²
- Minden helyes válaszelem egy megoldott feladatelemet, s egy pontot ér.*
Maximális 16 pont akkor adható, ha legalább 16 feladatelemet (itemet) logikus szövegösszefüggésbe illesztett a tanuló a helyes történelmi szakszókincs alkalmazásával.

16 pont

Kedves Kollégák!

A feladatlappal kapcsolatos kérdéseikkel a következő telefonszámon kereshetnek: munkahelyi telefonszámom 06-94/501-341

A versenybizottság nevében: B. Balogh Éva, szaktanácsadó

¹ Kristó Gyula: Szent István. In: Nagy képes millenniumi arcképcsarnok. Budapest: Rubicon, 1999. 3.p. (Aquila könyvek)

² Bertényi Iván: Szent István és öröksége. Budapest, Vince Kiadó, 2000. p.14-21.

Herber-Martos-Moss-Tisza: Történelem 3. Budapest: Reáltanoda Alapítvány, 1993. p. 151-153.